

к.е.н., доцент, Селіверстова І.О.
студент, Медведєв А.О.
Національний авіаційний університет України

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

Досліджено теоретичні та практичні аспекти забезпечення економічного зростання України. Визначена роль та місце фінансових аспектів в забезпеченні економічного зростання України, її взаємозв'язок та інтеграція в міжнародні фінансові інститути.

Постановка проблеми. Теперішній стан розвитку економіки України можна охарактеризувати як переломний, оскільки економічна ситуація лишається нестабільною. Тому проголошений урядом курс на євроінтеграцію вимагає змін у фінансовій політиці та у фінансовому механізмі зокрема. Сучасний стан фінансів України потребує аби аналіз та напрями щодо змін у функціонуванні фінансової системи здійснювалися не лише з урахуванням недоліків теперішнього стану, а й на підґрунті врахування пріоритетів економічного розвитку. Тому актуальними є завдання розроблення ключових напрямків економічного зростання країни, удосконалення фінансової політики та фінансового механізму, зокрема з точки зору регуляторної спроможності.

Національні програми відродження України передбачають побудову нової системи суспільного господарювання, що характеризується зростанням обсягів виробленої продукції та підвищенням її конкурентоспроможності на світовому ринку, оновленням основних виробничих фондів, впровадженням новітніх технологій, сприянням покращення добробуту населення. Здійснення відповідних заходів потребує повного та своєчасного фінансування, яке може бути забезпечене при побудові ефективного фінансового механізму. У зв'язку з цим будь-які питання, пов'язані з вивченням фінансового механізму економічного зростання, набувають все більшої актуальності, викликають неабиякий інтерес у науковців [1,2,3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. До проблем функціонування фінансової політики та її складових звертається багато як вітчизняних, так і зарубіжних вчених, серед них Вітлінський В.В., Скрипник А.В., Л.Ргесі Шезіоп та ін. Але проблема оцінки функціонування фінансового механізму економічного зростання потребує детальніших досліджень у зв'язку з постійною зміною економічної ситуації.

Формування цілі статті. Метою статті є виявлення причин, які гальмують економічне зростання України, визначення стратегічних орієнтирів середньострокового соціально-економічного розвитку України, розробка концептуальних положень щодо створення функціональної фінансової політики, яка була б у змозі забезпечити реалізацію пріоритетних напрямів економічного зростання країни.

Виклад основного матеріалу. Що заважає вітчизняній економіці вписатися у світовий економічний процес з метою забезпечення внутрішніх потреб сталого розвитку і стійкості до глобальних ризиків?

До проблем, які гальмують економічну динаміку в Україні належать:

По-перше, українська економіка залишається слабо диверсифікованою і, відтак, вразливою до коливань кон'юнктури світових ринків, характеризується низьким рівнем інновацій та ефективності використання ресурсів.

По-друге, однією з сутнісних характеристик вітчизняної економіки є роздвоєність: офіційна заробітна плата і неофіційна, управлінський прибуток і балансовий, ринкова вартість нерухомості і балансова тощо.

По-третє, не продумана податково-бюджетна та грошово-кредитна політика, прорахунки в корпоративно-дивідендній політиці, яка не спрямована на захист фінансових інтересів держави.

По-четверте, низький рівень вкладення прямих інвестицій, внаслідок чого виникають «вузькі місця» у виробничому процесі, створюючи перешкоди подальшому економічному зростанню

По-п'яте, однією з основних проблем є обмеженість ресурсів. Так, експерти називають цифру у 100 млрд. дол. як таку, що характеризує технологічну потребу вітчизняної економіки у додаткових коштах та інвестиціях в основний капітал.

По-шосте, невідповідність державної податкової політики, включно із політикою адміністрування податків, програмним завданням економічного

зростання, невідповідність рівня податкових надходжень темпам економічного зростання країни. Реальні обсяги ВВП постійно збільшуються, але податкові надходження до бюджетів України зменшуються при зростанні податкового тиску на справжніх платників.

По-сьоме, обтяжливе для фінансів країни обслуговування та погашення державного боргу.

З одного боку, Україна визнана країною з ринковою економікою, досягнуто високий рівень її відкритості. Але, з іншого, сформований в Україні національний ринок є недосконалим, не всі ринкові інститути мають адекватний ступінь розвитку, інвестиційний клімат вимагає істотного покращення. Раз від разу підвищуються політичні ризики ведення підприємницької діяльності. Передусім все це є наслідком формування ринкових механізмів на фоні певної односторонності початкової стадії реформ, надмірного акценту на монетарній та бюджетній політиці держави, що мала в основному стабілізаційний характер.

Темпи економічного зростання української економіки у 2000–2008 рр. – в середньому 7,3% щороку – значно випереджають динаміку світової економіки. Але нинішнє економічне зростання України суттєвою мірою спирається на поточну зовнішню кон'юнктуру, насамперед експорт металопродукції перших переділів. Пожвавлення виробництва та досягнута макроекономічна стабілізація не розв'язали найгостріших і найскладніших протиріч вітчизняної економіки, навіть не забезпечили виходу ВВП на рівень кінця 80-х років минулого століття. В країні спостерігаються тенденції погіршення якісних показників зростання..

За обсягом ВВП, розрахованим за валютним курсом Україна піднялась з 56-го (2000 р.) до 51-го (2006 р.) місця у світі. Обсяг ВВП України, розрахований за паритетом купівельної спроможності, у 2004 році перевищив 330 млрд. дол. – 29 місце серед країн світу. Проте за класифікацією міжнародних фінансових організацій, Україна є однією з найслабкіших країн у групі середнього рівня доходу. За даними Світового банку, ВВП України в 2004 році з урахуванням паритету купівельної спроможності (ПКС) становив 6330 дол. США на одного мешканця. За цим показником Україна посіла 104-е місце серед 208 країн світу. І це при тому, що за геополітичним масштабом, економічним, технологічним, оборонним та науковим потенціалом Україну ще можна порівнювати з багатьма розвиненими країнами світу. Також, за існуючими оцінками, Україна має значний природно-ресурсний потенціал в

